

Har staten redan glömt landsbygden?

(Författare Peter Lindroth, SmåKom, och Karl-Erik Nilsson, Hela Sverige ska leva)

Utan landsbygdens viktiga samhällsfunktioner och resurser skulle Sverige inte fungera – en enda dag! Det gäller inte bara produktionen av livsmedel, skogsråvara och mineraler utan framförallt de hundratusentals människor som varje dag pendlar till större tätorter. Utan dessa människors kompetens och arbetsinsatser skulle en stor del av landets tjänste- och varuproducerande företag inte kunna fortsätta att producera. Och hur skulle medborgarna i landet kunna känna ett meningsfullt liv utan den omfattande rekreationen – året om – i våra fjäll- och skogsbygder, vid våra sjöar och kuster samt öppna landskap från Tornedalen till Österlen?

En direkt förutsättning för att alla regioner skall kunna utvecklas och positivt bidra till folkhushållet samt en hållbar miljö är att infrastrukturen – inte bara IT-nät, vägar, järnvägar, flyg och båttrafik utan också kvalificerad utbildning, forskning och sjukvård – har en utmärkt kvalitet och stor tillgänglighet. Idag är de regionala skillnaderna så stora och växande att det redan nu hotar hela samhällets utveckling både funktionellt och miljömässigt. Den som arbetspendlar med bil i exempelvis Tornedalen, Jämtland och stora delar av Värmland eller kör godstransporter med lastbil i bl.a. Norrlands inland, Bergslagen och viktiga delar av Småland blir snabbt övertygad om att det moderna Transportsverige gjort halt utanför stadsportarna vid de större städerna.

Vi ser att livsviktig statlig service monteras ned i flertalet landsbygdsområden, att bredband verkar vara en ouppnåelig dröm i stora delar av landet, att sjukvården centraliseras i snabb takt, att små men för näringslivet strategiska flygplatser hotas och väg- och järnvägspengar i ökad grad inte ens räcker till för underhållet av många landsbygdsregioners transportsystem. Trots det är statens fokus på infrastrukturen mest inriktad på storstädernas omätliga behov. Det avspeglas på nytt i bl.a. Väg- och Banverkens färskas förslag om hur man skall kunna komma till rätta med bristerna i dessa så viktiga delar av infrastrukturen.

Vi inser att investeringarna i bl.a. vägar och järnvägar är otillräckliga i samtliga regioner. Därför är det inte heller märkligt att kommunerna i och kring storstäderna med sina många mediers hjälp basunerar ut dessa brister som avgörande för många andra mål som de vill uppnå. Vi saknar dock en balans i diskussionerna om hur landets samtliga regioner skall kunna utvecklas. Detta gäller även de dokument som Väg- och Banverken lämnat till regeringen. De talar om behovet av regionala analyser av hur landet påverkas av olika investeringsanslag men i de konkreta förslagen kan man inte se att landsbygdsregionernas tiotusentals företag och 3 miljoner invånare verkar ha någon större betydelse.

På denna punkt måste det enligt vår mening ske en radikal förändring av den nationella politiken. Det är dags att den nya regeringen visar att landsbygdens tillgångar, kvaliteter och utvecklingsmöjligheter får genomslag i kommande infrastrukturprogram för hela landet. Det vi ser som mest nödvändigt och avgörande för framtiden är att:

- Väsentligt höja investeringsnivån för infrastrukturen jämfört med gällande program
- Finansiera denna höjning med stora resurser från statliga utförsäljningar
- Komplettera finansieringen i storstadsregionerna med privat kapital
- Diskutera storstädernas vidare expansion i ljuset av landsbygdens utveckling och behov

- Ge landsbygdens många beslutsorgan radikalt utökad inflytande över de statliga medlens prioritering och lokalisering.

För oss är inte dessa krav bara en fråga om att ge landsbygden en rimlig del av landets utvecklingsresurser utan också en fråga om medborgarnas tilltro till demokratin och framtiden. De många tusentals nya småföretag som varje år växer fram på landsbygden och dessa regioners stora resurstillgångar behövs för hela landets uthålliga tillväxt. Utan en fungerande infrastruktur hämmas ett av fundamenten för Sveriges utveckling. För att förhindra en förstärkt regional obalans måste regeringen se beskriven problematik och landsbygdens roll och möjligheter i ett helhetsperspektiv. Vi från landsbygdens kommuner och lokala utvecklingsgrupper är beredda att bidra om vi bara får chansen!